

הכתוב להיום

• מאמרו השבועי של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א •

גיליון בירה"ז מקוצר

כצאן ירושלים במועדיה

משיחות רבנו שליט"א בערב הפסח דהשתא

הכתוב להיום

• מאמרו השבועי של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א •

כצאן ירושלים במועדיה | משיחות רבנו שליט"א בערב הפסח דהשתא

הבה ונפליג בדמיונו אלפי שנים עת בית אלקינו עומד בראש ההרים והכל מכינים את עצמן להקריב הפסח במועדו - ב"ד שחל להיות בשבת.

ברורה הייתה לכל הוראת הארי שעלה מבבל ושמש שני גדולי הדור ויודע שכשם שבכל שבת מקפידים אנו להקריב לו התמיד שנאמר בו "במועדו" - ואפילו בשבת כך חובתנו להקריב לפניו בשבת את קרבן הפסח שאף בו נאמר במועדו. הוראה זו היא שזכתה אותו ואת משפחתו אחריו בק"פ שנות נשיאות על כלל ישראל. בכל הדרשות המוקדמות של שבת הגדול הורו מורי ההוראה שחובת הכל להיות מנויים בדמי לקיחתו של הפסח הבא מן הכבשים ומן העיזים ובלבד שיהיו בתוך שנתם ושאינן החגיגת י"ד קרבה השנה מפני קדושת השבת, ועל הכל להיות מוכנים ושוורים בירושלים מכניסת השבת ולשבות בה ולקיים סעודותיה החמציות ולאחר שיבערו את כל החמץ הנותר ברשותם כדי לקיים מצות תשבתו שאור מבתיכם. משנה זהירות חלה עליהם להפקיר ולבטל שאריות החמץ כדי שיהא זבח פסחם נשחט כשאינן חמץ לשוחט או לזורק או לכל אחד מבני החבורה ולהימלט מהלאו דלא תשחט על חמץ דם זבחי.

הגיע את השחיטה:

בערבי פסחים נשחט התמיד בשבע ומחצה וקרב בשמונה ומחצה - והפסח אחריו!

הר הבית מתמלא בהמון הרב המתכנס ובא ולפניהם הצאן המיועד להתקדש לפני הבאתו לעזרה [וחובות הקבוע להם זמן מקדישים אותם גם בשבת] ומי שפסחו טלה תחובה לו הסכין בצמרו, ומי שהוא גדי תחובה לו הסכין בין קרניו כדי שיהא זה מחמר כלאחר יד שאינו אסור מן התורה, ובהגיעם להר הבית מתחילים המה לגדוש את העזרה ולחזות כמו עיניהם בנס המתרחש למול עיניהם בדתות הננעלות מאליהן כדי שתתקיים מצות שלשת הכתות - קהל, עדה וישראל. צופים המה בכוהנים הזורזים והעומדים שורות של כסף ושל זהב. אך בשנה זו [לדעת ר' אלעזר] מתבקשים המה ליטול חלק פעיל בהפשטת הפסחים כשאחד מניח ידו על כתף חברו, וחברו מניח יד על כתפו וכך תלויים הקרבנות ומופשטים. ולא די להם בהפשט עד

החזה אלא משום כל - פעל ה' למענהו שלא יסריח הבשר או כדי שלא יהיו קדשי שמים מוטלין כנבלה גומרים ומפשיטים את כולו. שכן הוא לבני ישראל שביום מנוחתם וכדי להניצל מטלטול הקנים [אף לאחר שכבר התיירם] טורחים הם בעצמם ופושטים ידיהם על כתפי חבריהם ויחד תולים הקורבנות ומפשיטים, ואינם נעצרים בהפשטת החזה אלא טורחין ומפשיטין את כולו כדי להרבות בכבוד שמים.

לעבודת קדש זו צרפו הכתות [לשיטת רש"י פסחים סד.] את עיקר שירה בפה שהרי אי אפשר שיהיו ישראל שוחטין את פסחיהם בלא שיאמרו שירה והיו מספיקין לקרות ולשנות. ואמנם מחמת הלחץ של שתי הכתות הממתנות לתורן מיד לאחר הכנת פסחי הכת הראשונה יצתה כת זו ומחמת אונסם שאינם יכולים להוליך פסחיהם לבתיהן היו מתכנסים ויושבים בצפיפות בהר הבית, ומקפידים לדאוג ולחשוב שלא לחרוג ממקומן ולשייר את החיל הנמצא בין הסורג לחומות עזרת הנשים בהתחלת עליית ההר לבני הכת השנייה שתשב שם לאחר קבלת קרבנותיהם המופשטים והשלישית היות ונשתייר לה מקום בעזרה עצמה - נאלצת להישאר ולעמוד במקומה שהרי אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד.

ורק כאשר חשיכה יצאו וצלו את פסחיהן. מהיכן סופקו לצבור הענק שפודי רמון שעליו צריך להצלות הפסח, ראשו על כרעיו ועל קרבו, האבוקות להבדלת היקנה, האש להצתת תנורי הפסח הערוכים למלא את ייעודם, והעולה על כולנה היכן יהיו ה"בתים" שבהם יסבו המשפחות הברוכות איש שה לבית כאשר [לחד מ"ד] לא נתחלקה ירושלים לשבטים ולפיכך אין משכירים בתים בירושלים, ולח"ד תנא אף מיטות אין משכירים ורק הרוויחו בני העיר - קרתא דשופריא - את עורות הקדשים של שלמי חגיגה ושמחה שעולי הרגלים היו שוחטין ואוכלים שם וכן את קנקני החרס שנותרו לאחר שתית היין - ומה יזרו את הירושלמים המקומיים להקצות ממעונותיהם הפרטיים חדרים ומקומות לינה לאורחים המציפים ברבבותיהם ולא מגיחים פנה פנויה.

ומצדם של האורחים שנטו ללון לימים מספר,

מאין שאבו כחות לארוז את כל מטלטליהם הנזקקים להם ליום טוב, והלא בוודאי שמחו את נשותיהם בבגדי צבעונים כחוקת היום ולזה הוסיפו את מיטב מחצלות הזאטוטים שעמם יסבו לשולחן ליל שימורים וכדת היום.

היאך ארזו את המצות שנאפו בדחילו ורחימו במקומות מושבותיהם ברש"י וברש"ם ועתה נטלטלו בדרכי העלייה לירושלים שחוברה לה יחדיו ונשארו בשלמותם ומאין שאבו את תעצומות הרוח להגיע ששים ושמיים - הם וצאצאיהם - לראות בטובה ובלא ליגע ולהתעייף מטלטולי דגברא הקשים מדאיתתא ולהזהיר [מלשון אור זוהר] גדולים על הקטנים.

אין זאת כי בת נדיב - בתו של אברהם אבינו שהיה ראשון לגרים - היו פעמיה כה יפים בעלייתם לראות את פני האדון אלקי ישראל בשלש רגליו, וכן עילאי זרח עליהם באמרם: בית ה' נלך, ורשפי שלהבת אש קדש של עומדות היו רגליו בשעריך ירושלים העיר שעושה בימות הרגל את כולם לחברים (ירושלמי חגיגה) נגה מהם עד שלא אמר איש מהם צר לי שאלין בירושלים.

ונאמנת עלינו עדות בוראנו בסוף הפטרת פרשת פרה ביד בן בוזי: (יחזקאל ל"ז ל"ח) כצאן קדשים - כצאן ירושלים במועדיה - כן תהינה הערים החרבות מלאות צאן אדם וידעו כי אני ה'.

וזהו על פי הבחנת חכמים (חולין ה:) שכל מקום שאדם ובהמה כתיבי כאחד וכאוחו שכתוב: אדם ובהמה תושיע ה' הוא למעליותא דקאי על אותם שהם ערומים בדעת כאדם הראשון ומשימים עצמן דכאי רוח כבהמה. במועדי ירושלים התרוממו עולי הרגלים להיות כצאן אדם והיינו בני מעלה וערומים בדעת כאדם הראשון, אך שפלי וככאי רוח שהשכינה מתאוה לשכון עמהם (פסוקה ה.) ואזי אין מקום לאותם תופעות קטנוניות של צרות עין וחוסר הסכמה ונתור לזולת, והכל על מקומו באו בשלום ולמען אחיו ורעיו דובר רק שלום בך.

ומבטיח: (שם לז:) עוד זאת אדרש לבית ישראל לעשות להם. ארבה אותם כצאן אדם, וכהכרזתו (יחזקאל ל"ד) ואתן צאני - צאן מרעיתי - אדם אתם שדרשו רשב"י (ביבמות סא.) אתם בלבד קרויין אדם ואין עובדי כוכבים קרויים אדם.

הוא עשנו - ולו (ר) אנחנו - עמו וצאן מרעיתו!

זכות העלון לדיווג הגון לבה"ח יחזקאל בן אילנה נ"י בקרוב ממש